

גנזי המלך

42 קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נפשות**

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

הענו מכל אדם

מידת הענוה של משה מתגלה במלוא עצמתה כאשר הוא מקבל את עצותיו של יתרו שטעה כל ימיו. דברי חזוק של הרב אמנון יצחק באחת מהרצאותיו

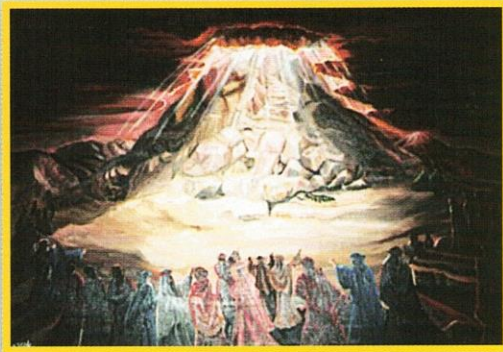
יכול להיות יותר מכוון לשמים? לב ענו. מי שאינו ענו והוא בעל גאווה, הוא עושה לכבוד עצמו ולא לכבוד שמים. אדם שהוא ענו, אפילו ממעיט, "רחמנא לבא בעי". הקב"ה רוצה את לבו של האדם ולא רק את המעשה החצוני.

'מהי ענוה? הכנעה ושפלות הנפש וחשוב עצמו כאין. אדם חייב במדה זו בכל עת ובכל זמן ולהיות "נבזה בעיניו ושפל רוח ורך הלבב ורוח נשברה". 'שרש הענוה שיחשוב מעצמו, כשעה שהוא שלו ושקט ובריא ועשיר, שהבורא ברוך הוא הטיב עמו טובה שהוא אינו ראוי לה'. אם מישהו מאיתנו מרגיש שיש לו שלווה ונחת ובריאות ועשירות, בדרך כלל הוא תולה את זה בחכמתו, בעצתו, ביזמתו, בכשרונותיו. אבל בעל הענוה יודע שכל השלווה והמנוחה והבריאות - הכל מתנה מאת ה' יתברך ולא עוד, אלא שהוא לא ראוי לזה. אל תסתכל מה עשית - אלא כמה חובותיך.

'עיקר הענוה - שיכנע לאותם שהם תחתיו בני ביתו, פועלים שתחתיו, עובדיו, ענים המתפרנסים ונהנים ממנו והוא אינו צריך להם ואינו ירא להם. אם אדם נכנע לאלה שהם מתחתיו - זוהי ענוה, זוהי עיקר הענוה. והנכנע לאלמנות ולגרים וסובל את טורחם ומשאם והשומע חרפתו ואינו משיב מחמת גודל ענותנותו - זוהי ענוה ישרה מאד'.

'ויש עוד ענוה טובה מאד - מי שנכנע לפני רבו ולפני חכמים ולפני צדיקים ההולכים בדרכי ישרים וחושב בלבו - אלו הם עבדי ה', אלה משרתי ואוהבי ובעבור זה ישפיל עצמו בפניהם ומכבדם. גם זו ענוה טובה לחשוב אכנע לפני חכמים, כדי שיקרבוני וילמדוני ויכחינוני ויוליכוני בדרכי ה'. ויש עוד ענוה טובה מאד - שיכנע לפני תלמידיו ויפרש להם כל סתום, לגדול לפי גודלו ולקטן לפי קטנו. ויפרש ויחזור ויפרש, בסבר פנים יפות עד שיבינו. אדם עם מידות אלה יכול להרויח בעולם הזה ולעולם הבא ולשפר את סביבתו והיה מקובל על הבריות וכולם יאהבוהו'.

שלמה המלך, החכם מכל אדם, אומר: "וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו גם זה הבל ורעות רוח". שלמה המלך בחן הכל והגיע למסקנה שכל מה שבני האדם עמלים, כמו שאומר האבן עזרא, זה 'להתפאר על חברו ושלא יהיה הוא חסר ממנו: בדירתו ומלבושיו ובניו ומאכלו וחכמתו וטוב ה'. זאת אומרת שלכל בני האדם יש קנאה איש מרעהו שלא יפחתו מן השני, לא במלבוש, לא בדיוור, לא בבנים, לא במאכלים ולא בחכמה. קנאה זו,

יחסית טובה - רק שלא יפחתו מאחרים. יש כאלה, שבקנאתם לא רוצים שיהיה לאחרים כלל. אבל מידת הענוה היא השרש והיסוד שאיתו אפשר להגיע למדרגות הכי גבוהות שאדם יכול להגיע, עלי אדמות.

בספר 'ארחות צדיקים' נאמר: 'הענוה היא מידה טובה, היפוך מידת הגאווה. מי שיש בו מידה זאת כבר השיב נפשו מכמה מיני רעות. מי שמגיע אל המעלה הנכבדת הזאת, עושה מצוה ומקבל שכר לפי גודל הענוה, יש עושה מצוה ויש עושה מצוה, מי שגם ענו ועושה מצוה, מקבל שכר על אותה מצוה, אבל כפי גודל הענוה, כי הענוה היא שרש העבודה, עבודת ה'. ומעשה קטן של ענוה מתקבל לפני הקב"ה, אלף ידות יותר ממעשה גדול של גאווה. כמו שאמר רבותינו ז"ל: 'אחד המרובה ואחד הממעט ובלבר שיכון לבו לשמים'. מה המרד אצל הקב"ה? האם לבו מכוון לשמים, איזה לב

וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אסר: ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל והקין אתם ראשים על העם, שרי אלפים, שרי כהות, שרי חמשים ושרי עשרת:".

משה רבנו מקבל עצה מיתרו למנות שרים על ישראל כדי שלא יבול בעבודת ה' באזמרו למשה רבנו: קבל את העצה הזאת ויבטחה הקב"ה יהא עמך.

יתרו היה כהן במדין, כהן לעבודה זרה. הוא עבד כל עבודה זרה שבעולם. נסה את, ראה שאין בה ממש - השליכה. נסה שבה, אין בה ממש - השליך גם אותה וכן הלאה, עד שראה שאין ממש בשום עבודה זרה, זרק הכל מעליו, עד שבא משה רבנו והחזירו בתשובה.

אבל זה האיש יתרו, שהיה כהן כהן וחשוב מאד במקומו, טעה והטעה לאורך כל הדרך. כשפרש מעבודה זרה בלב נידוהו, ובנותיו היו בסכנה מחמת כי כצאתן לשאוב מים, עד שבא משה והטיען מיד הרועים.

משה רבנו, האיש שהקב"ה מדבר איתו זה אל פה כדבר איש אל רעהו. 'ותמונת ה' יביט'. הוא שמוריד את התורה מן השמים לעם ישראל, נלחם עם המלאכים,

איש האלוקים, איש האמת והנה בא אדם כגדול מהלך חייו היה בטעות ואומר לו "עתה שבע בקלי איצעך ויהי אלקים עמך" - יש לי עצה שביליך וה' יהיה עמך, אם תשמע לי - ומשה שומע לו.

היתכן? אדם שכל חייו היו טעות, בא האדם המורס מכל, הנבחר מכל ילוד אשה והתן לו עצה והוא מקשיב לו ושומע לעצתו? אנחנו לחכמים לא שומעים, כל שכן לטפשים ועל אחת כמה וכמה לטועים ולטפשים. כיצד משה רבנו שומע בקול יתרו ועוד נקראת הפרשה "פרשת יתרו" על העצה שהוא נתן לו?

פשוט מאד: משה רבנו היה ענו, "ענו מכל האדם אשר על פני האדמה". מעלת הענוה אין לה שעור. היא פותחת בפני האדם את הכל. אדם יכול להגיע לאמת ויבול מעלה, בעולם הזה ובעולם הבא, אם הוא סובר למידת הענוה.

ינימוס

לקחה
בנק
בחברה

יו "שפר" נהר לאחר ועד החיוב עם נקיבעו ע"י הבנק וצאינו מן חובר לזה, מתחייב מסכומים

החשבון
בני ברק

עלי הגיון

שנים שעשו מלאכה יחדיו

דיני מלאכת שבת הם יסוד ליום יום

הגמרא (סוכה מ"ה:) אומרת: ואמר רבי ירמיה משום רשב"י: יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין... ואלמלי אליעזר בני עמי ויכולתי לפטור מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואלמלי יותם בן עוזיהו עמנו, מיום שנברא עד סופו.

והשאלה, למה שלא יעשה כן באמת? הרבה יהודים עלו לקברו של רשב"י עם צרותיהם ואת כל זה היה יכול רשב"י למנוע?!

אלא שיש מחלוקת בגמרא (מסכת שבת): מה הדין בשנים שעשו מלאכה בשבת? חכמים סוברים ששנים העושים מלאכה, שכל אחד לא יכול לעשותה בנפרד, אז הם חייבים, אבל אם כל אחד יכול לעשות המלאכה ובכל זאת הם עשו אותה יחד, פטורים. רשב"י סובר, שנים שעשו

מלאכה בשבת, גם אם כל אחד ואחד לא יכול לעשות אותה לבד, הדין הוא שהם פטורים. מדוע? כדי להתחייב צריך לעשות את המלאכה לבד.

אומר רשב"י: 'אני יכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין, שהרי הנשמה לבד לא יכולה והגוף לבד לא יכול; אליבא דחכמים יש בעיה, אבל אני סובר שהם פטורים ויכולתי לפטור את כל העולם כולו מן הדין!'

ולמה הוא לא עשה זאת? כי אם הוא יעשה זאת, אזי גם מצות לא יהיו ולא יהיה על מה לקבל שכר, כי אם הפעולה לא נקראת על שם העושה אותה, הרי כשהוא עשה אותה עם עוד מישהו אז גם מצות אין... מוטב אפוא לסבול את הגהנם, כדי שלאחר מכן יהיה גן עדן.

רעיונות

גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת

בזכותה של סעודה אחת שהאכיל אברהם אבינו את המלאכים זכינו בתורה. על פי רבי משה יעקב הכהן רביקוב (הסנדלר) זצ"ל

במדרש מסופר כי כשעלה משה למרום בקשו ממלאכי השרת לפגוע במשה, מה עשה ה' צד פניו של משה דומה לאברהם ואמר להם, אין אתם מתבישים ממנו, לא זה שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו בשר וחלב.

ובזה פירש מהר"ם שיף מחז"ל (אבות פ"ג מ"ז): 'אם אין קמח אין תורה'. אילו לא נתן אברהם קמח למלאכים, כי אז לא היינו מקבלים את התורה, כי אם אין תורה אין קמח, ר"ל אילו לא למד אברהם תורה לא היה נותן קמח לאורחים.

לכן אמרו חז"ל (פסחים סח): 'הכל מודים בעצרת שבעינן נמי לכם, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה'. וקשה, אדרבא מחמת זה היה צריך יום קדוש זה להיות כולו קדש לה' ויתרצו המפרשים, לפי שעל ידי אכילה שאכלו שלשת המלאכים אצל אברהם, על ידי זה ניצח משה את המלאכים שקטרגו עליו ואמרו בפני ה' 'תנה הודך על השמים' (תהלים ח, ב) והוא קבל את התורה.

נשאלת השאלה: וכי בשביל סעודה אחת שאכלו שלשת המלאכים אצל אברהם והוא עצמו הזמינם לאכול אצלו, נתרצו לתת למשה את התורה הקדושה היקרה מפז ומפנינים, להבדיל, ממש כעשו הרשע שמכר בכורתו ליעקב תמורת לחם ונזיד עדשים?

ויש לתרץ, שמלאכי השרת אין אצלם אכילה גשמית, שכן חיותם היא רק מזה שהם רואים את פני השכינה ונהנים מזיוה וכאשר באו לבית אברהם בטלו את מנהגם ואכלו אצלו, לפי שהכירו שאברהם גדול מהם ואם הם יתחסדו יותר ממנו, יהיו רק לצחוק ולכן רצו לפגוע במשה באומרם 'מה לילוד אשה בינינו', 'מה אנוש כי תזכרנו' (תהלים ח ה), 'כי אין צדיק בארץ' וכו' (קהלת ז, כ). ואין בכחו לשמור את התורה. הם חשבו כי הם במדרגה גדולה יותר מבני אדם, מה עשה ה' צד פניו של משה בדומה לשל אברהם ואמר להם הרי זהו שאכלתם אצלו בשר בחלב והוא לא אכל. הרי שגדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת. ■

מעשי גדולים

נסיעה בעול

האדם מצוי כל חייו במצב של נסיעה...

ברכה לנסיעה טובה ונעימה? השיב לו הרב דסלר: "אכן ברכתך חייך. כונתי היתה לנסיעה הנמשכת כל החיים, הנסיעה לקראת העולם הבא. ואיחלתי לך שלאורך כל הנסיעה הארוכה הזאת, יהיו לך תנאים נוחים."

מוסר השכל: על האדם לראות את עצמו במשך כל ימי חייו, כמי שעובר ממקום למקום. ■

רבי אליהו דסלר ליוה פעם את אחד מתלמידיו, כאשר הלה עזב את הישיבה ונסע לארץ אחרת. בהתקרבם אל תחנת הרכבת פנה התלמיד אל הרב ואמר לו: "ברכני רבי" עמד הרב וברכו: "אני מאחל לך מקרב לבי שתמצא מקום נח בנסיעתך!" תמה התלמיד ושאל: רבנו, עד כאן? הנה בקשתי ברכה שתלוה אותי בדרכי בכל החיים ואילו הרב מברכני רק

נות

שואל כענין

נשמה מתגלגלת

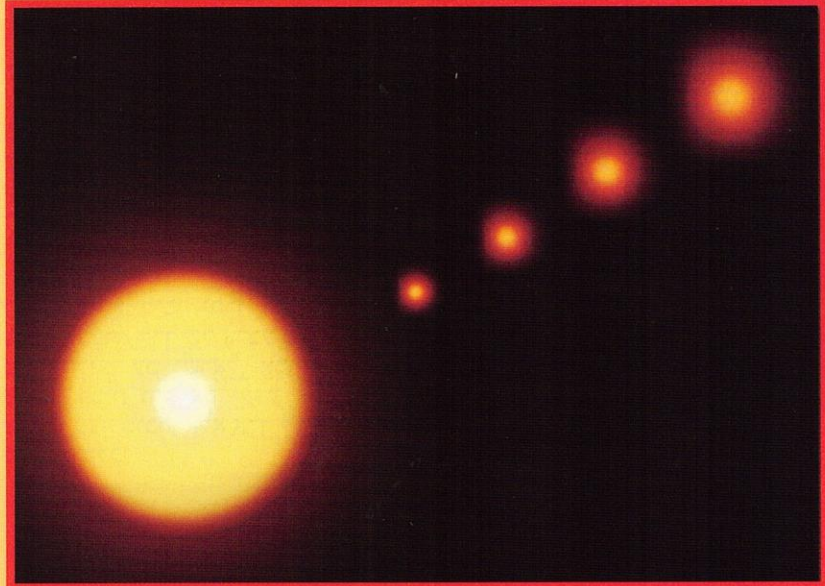
האם אפשרי שבמקום שנשמתי תגלגל מישהו אחר יתקן בעבורי?
הרב אמנון יצחק משיב

תקונו כפי מידת קלקולו. צריך אתה לדעת, אם תשלים לבר, תקנת וגמרת. לא השלמת יכפו על הנשמה שלך להכנס למשל בדומם, באבן, היא תשהה שם X שנים שיקבעו לה, היא תתיסר ביסורים שמרגישה הנשמה כשהיא עומדת ערומה בתוך האבן, היא מרגישה את החום והקור והקיץ והשרב והגשם והברד, מבלי יכולת להסתתר. כשיגמר התקון שלה, היא נפטרת שוב ואם צריך עוד גלגול תרד עוד פעם. ומה עושים בשביל לא להתגלגל עוד פעם? שומרים תורה ומצות והולכים בדרך הישר ואחרי מאה עשרים שנה נפטרים מהעולם ולא תצטרכו לרדת

הוא משיב לך: § 17. 17 דולר?! זה הכל, קח 34 ותשלח להם לשם ונגמור את הפרשה. אבל הוא אומר לך: לא אדוני, אין לנו שרות כזה פה, אתה תצטרך עכשיו להפליג שוב שבעה חדשים, תגיע, תסגור את כל החוב, תן להם את ה- § 17 ותחזור עוד פעם לפה וזה הכל!... בדיוק כך זה עובד. היית פה שבעים שנה, גמרת שבעים שנה, חשבת שגמרת, אתה מגיע למעלה, אומרים לך: אתה יודע שיש לך עוד כמה חובות שנשארו שם. כמה גולות שגזלת ולא שלמת ושכחת. לוית מחבר ספר ולא החזרת. אתה צריך לרדת למטה עוד פעם. עוד

שאלה: שמעתי שאם אני מגיע כביכול אחרי שאני עתיד ליתן דין וחשבון לפני כורא עולם, אז בהתאם למעשים שלי למצות ולעבירות, אם יש לי עבירות שמכריעות את המצות, אז אני יורד בחזרה בגלגול. אז אולי מישהו אחר יעשה את העבודה במקומי, מה שאני לא עשיתי?

הרב: אתה לא מישהו אחר. זה הנשמה שלך באה ואני אסביר לך במשל מה זה גלגול ותבין: אתה במצב כלכלי לא טוב הינך אומר לאשתך שמעי נא אשתי, הייב אני לפרנס את ביתי ובמקומנו הפרנסה ברוחק גדול, על כן הנני מוכרח ללכת למדינת הים שם אשהה במשך שבע שנים כדי להרויח כסף ואח"כ אחזור ונתקיים בכבוד, היא מסכימה, אתה נפרד מהילדים ומאשתך ועולה על אניה, 'עובר ארחות ימים' מקבל מחלות ים 'צפרת' וכל מיני צרות ומרעין בישין, ר' ירחם. אבל מה לא עושים בשביל הפרנסה? שבעה חדשים אתה מפליג בים ומגיע בסוף ליבשת רחוקה. יורד ומתחיל לעבוד כשוטף צלחות במסעדה ואח"כ בנהג מונית כמו כל החברה 'בארה"ב, כי שאתה מתחיל להרויח, אוסף פרוטה לפרוטה וכשאתה מרגיש שיש לך את הסכום הראוי, אחרי שבע שנים כמתוכנן, אתה מחליט לחזור הביתה. ושוב עולה על אניה 'עובר ארחות ימים' במשך שבעה חדשים והצרות המחלות והכאבים הכל תזור על עצמו. אתה כבר משתוקק לראות את הילדים שבגרו בשבע שנים, אתה מתגעגע לאשתך שממתינה בבסופים, סוף סוף אתה יכול להראות שבת עם מה שתכנת לבוא. האניה מגיעה לחוף, מורידים את הכבש, בדיקת הריבנים, הנוסעים מתעכבים ואתה רואה את ההמונים המנופפים בידיהם לקרובים

עוד פעם בגלגול. זה נקרא להשלים את התקון, מה זה התקון - השלמה, אם משלימים את מה שחסר לנשמה, לא צריך לבוא עוד פעם. וכל נשמה ששיכת לשרשכם תהיה יחד איתכם. על זה אמר שלמה המלך במשלי (יד' יב') "יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות" אדם מיועד לבוא לעולם הזה לפעם אחת, בדרך אחת ומיתה אחת, אם ילך ב"דרך ישר". אך אם מעקש ארחותיו, "ואחריתה דרכי מות", לא מיתה בפעם אחת אלא "דרכי מות" מספר פעמים ימות, כפי שאמרנו. ■

פעם בשביל ספר? בשביל כמה שקלים. מה, מה, מה, איך אתם אומרים לי דבר כזה? אבל ככה זה החק האלקי. אתה צריך להתגלגל עוד פעם לעולם זה כדי להחזיר את הכל. אתה יודע מה זה לרדת עוד פעם? להיוולד מחדש כעובר בכטן, לצאת החוצה, עוד פעם טיטולים, עוד פעם מוצץ, עוד פעם תיק אוכל כתה א'. שלש פעמים אדם מתגלגל בתור אדם ומפעם רביעית ואילך כבר לא סומכים עליו חזקה שלא יבחר בטוב ויגמור את התקון לבר, על כן מגלגלין את הנשמה או בדומם או בצומח או בחי ואז יושלם

מרום בקשו שה ה' צר ש, אין אתם לו ואכלתם (אבות פ"ג) לו לא נתן ינו מקבלים י"ל אילו לא יאורחים. הכל מודים יום שניתנה ה צריך יום המפרשים, המלאכים המלאכים ה הודך על יתורה. עודה אחת והוא עצמו למשה את מ, להבדיל, עקב תמורת צלם אכילה שהם רואים - באו לבית לפי שהכירו יותר ממנו, שה באומרים כי תזכרנו" נ' (קהלת ז, חשבו כי הם גשה ה' צר מר להם הרי יא אכל. הרי ■

פרשת יתרו

'כל אשר דבר ה' נעשה'

מדוע נאמר בפרשתינו רק "נעשה" ובפרשת משפטים: "נעשה ונשמע"?

הרה"ג שלמה ליונשטיין
איחוד לגנזי המלך

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים..." (שמות י"ח, א')

אומר רש"י: "וישמע יתרו". מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (ובחים קט"ז).

ולמה דוקא את שני אלו יתרו שמע? אומר ה'חתם סופר: יתרו ידע איזה תחבולות חיבלו בבית פרעה, במטרה לעשות מעשים כאלה שאלקים לא יוכל לשלם להם מידה כנגד מידה, כביכול. וכשמע על קריעת ים סוף וידע שד' מחזיר מידה כנגד מידה בכל מצב, חשש שמצבו לא הכי טוב, כי יתכן שהיה צריך להשאיר במצרים ולתת שם עצות לטובת היהודים ולא לברוח! "אם כך", אמר יתרו, "צריך לעשות תשובת המשקל, כלומר מידה כנגד מידה: אני לא נתתי עצות טובות על היהודים, לכן אם יודמן אלי יהודי - מיד אתן לו עצה טובה". לאחר מכן הוא שמע על מלחמת עמלק ואמר **"מאויבי תחכמני"** וכמו שאמר דוד המלך: **"מאויבי תחכמני מצותיך"** שצריך ללמוד מהאויבים. יתרו ראה שעמלק עוברים כבוד דרך של ארבע מאות פרסה כדי להלחם עם ישראל, אמר: "לא די שאשב בבית ורק אם יקלע אלי יהודי אתן לו עצה טובה, אלא אלך למדבר, כמו שעמלק הלכו".

"ויחד יתרו... אשר עשה ד' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם" (שמות י"ח, ט')

למה לא כתוב 'אשר הצילם מיד מצרים'?

אומר ה'חתם סופר: מדובר כאן על יתרו, ששמע על כל הסבל של המצרים ושמח על אשר הציל ד' אותו מיד מצרים, מאותו גורל...

"עתה ידעתי כי גדול ד'...כי בכבד אשר זדו עליהם" (שמות י"ח, י"א)
למה הכונה "אשר זדו עליהם"? יתרו ידע היטב את כל התכניות שרקמו

המצרים ומה שרצו לעשות ועשו לבני ישראל ואיך רצו להתחמק מעונש המידה כנגד מידה; ומדהים לראות עד כמה היו המצרים טפשים: הם עשו חשבון שד' הוא חזק וכל יכול ומעניש מידה כנגד מידה. אמרו **"הבה נתחכמה לו"** - נעשה משהו שהוא לא יוכל לעשות לנו... ורואים עד כמה הנגיעות שיש לאנשים, מעוררת את עיניהם...

"עתה ידעתי כי גדול ד' מכל האלקים" - יתרו הבין שאם ד' מעניש מידה כנגד מידה, מוכרח להיות שהוא גדול מכל האלקים. מדוע? יש מלאך שיש לו כחות, למשל: גבריאל מונה על האש והוא יכול רק לשרוף, אך אם מישהו חטא במים, האם הוא יכול להעניש אותו במים? לא ולא! לכן אם לד' יש את האמצעים להעניש כל אדם על כל מה שהוא עושה במידה כנגד מידה, על כרחך שהוא גדול מכל האלקים והכל מרוכז וצבור אצלו.

אומרת הגמרא (מסכת גיטין נ"ו:) - **"מי כמוך באלים ד'..."** **"מי כמוך באילמים ד'..."** וכפי שאומרת הגמרא (יומא י'), שד' רואה נכרים מקרקרים בהיכלו ושותק להם. איזה כח יש לד' שהוא יכול לשותק? התשובה שלא "בוער" לו שום דבר.

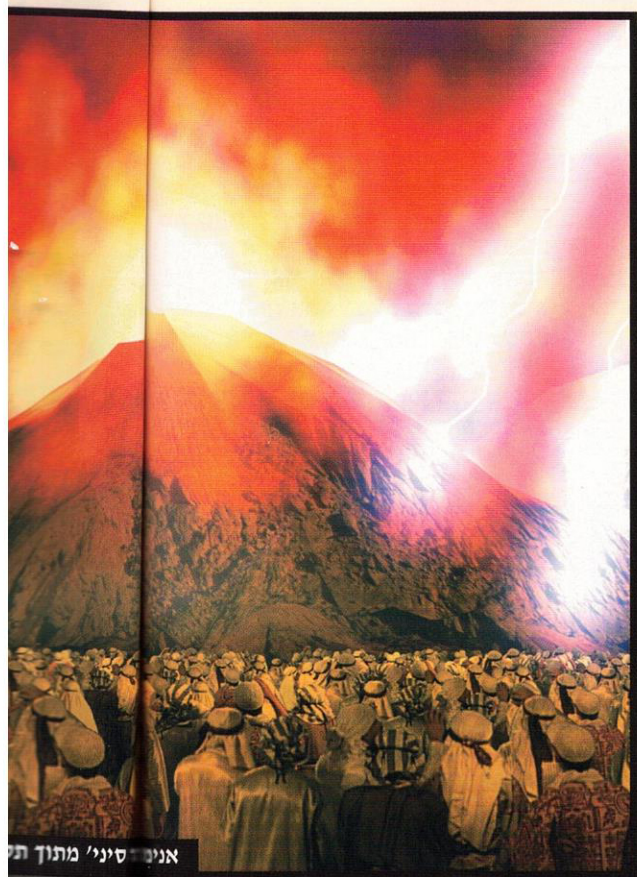
"ואתה מרום לעולם ד'" - אף אדם לא יכול לברוח מידו! ועכשיו כשראה שד' הוא בעל הכחות כולם, הבין יתרו כי מאתים שנה שהתעללו המצרים ביהודים, לא נמשכו מכך שד' לא יכול להושיע את ישראל, אלא כי הוא יכול הכל! לכן יש לו גם את האפשרות והיכולת לשתוק!

"ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה..." (שמות י"ט, ח')

כאן כתוב רק **"נעשה"**, אבל להלן בפרשת משפטים (כ"ד, ז') כתוב: **"...ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע."**

ולמה בפרשתנו כתוב רק **"נעשה"**

אפשרות השני
אמרו כל אשר
לומר שצריך גב
הלל אמר לג
דיאריך זיל גמו
למד אותו כך ש
תורה על רגל א
פשרי, כיון שי
ש לנו שתי אפי
ליך אל תעשה
זו אנו עושים יד

אניסי סיני מתוך ת
השניה: "לך
לגופו, אפשר
"ניוצא
האלקים...
"ט, י"ד")
אומרת
בתחתית
מקבלים
שם תהא
למה
אמרו "נעש
אשר
אברהם
היה אל
שם לך
היה

ואילו בפרשת משפטים כתוב **"נעשה ונשמע"**?
התשובה היא שבני ישראל לא יכולים לקיים 613 מצוות. יש מצוות לכהנים ויש ללויים ויש לנשים; ומי שאין לו בן בכור כיצד יקיים פדיון הבן?
פתרון אחד הוא **"רבות בנות עשו חיל"** (משלי ל"א, כ"ט).

אפשרות שניה: **"ונשלמה פרים שפתינו"** (הושע י"ד, ג'). אנו נלמד את המצוות ואז יחשב לנו שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה; כל העוסק במצוות פדיון הבן, כאילו פדה את בנו. כשבני ישראל מאוחדים, כפי שכתוב: **"ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה"**, זה נחשב שכולנו ביחד עשינו, אבל אם אנחנו פרודים, זה לא תקף. לכן, בפרשת משפטים, כשלא כתוב "יחדיו", אז אין ברירה אלא לפעול לפי

האפשרות השניה, שכתוב "ויענו העם ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע", כלומר שצריך גם ללמוד. הלל אמר לגוי שבא אליו להתגייר: "ואיך זיל גמור". הגוי התכון שהלל ילמד אותו כך שהוא יוכל לקיים את כל התורה על רגל אחת והלל אמר לו שזה לא אפשרי, כיון שיש לנו הרבה מצוות, אבל יש לנו שתי אפשרויות לכך: "מה ששנאו עליך אל תעשה לחברך", שאם אנו ביחד אז אנו עושים יחד את המצוות והאפשרות

צדקה וצ'ל: למה יעקב אבינו שלח את יהודה לפניו גשנה לבנות בית תלמוד? הלא אפשר לבנות את כל המוסדות ההכרחיים משיגיעו לשם?

כתוב במסכת מגילה (ג): עיר שישבה ללא חומה ולבסוף הוקפה בחומה, לא נחשבת מוקפת לענין קריאת המגילה, אבל עיר שהוקפה ולבסוף ישבה, נחשבת מוקפת. מדוע? כי עיר שהוקפה ולבסוף ישבה מבינים כי בלי חומה לא היה ניתן לשבת בה. אבל ישבה ולבסוף הוקפה - זה אומר שאפשר גם ללא חומה. אמנם טוב לה עם חומה, אבל אפשר גם בלי. אמר יעקב אבינו ליהודה לך ותפתח ישיבה בגושן. התורה היא החומה שלנו. אצלנו אין "ישבה" ולבסוף "הוקפה", אלא להיפך. זה לא שאנו יכולים ללא תורה, אבל טוב יותר עם תורה, אלא שללא תורה - אנו לא יכולים כלל!

ובתפילין - והיה סובר בדעתו, שהאיש הנזכר לעיל שעוסק בתפילתו הוא איש כשר ונאמן. והמתין האיש העשיר עד שסיים תפילתו ואמר לו: 'בבקשה ממך כאשר אני היום בארץ נכריה והארץ היא משובשת בגייסות וחילות ומתירא אני ליסע עם הממון שלי מחמת אחריות הדרך - קח מאתי הממון עם האוצר כלי כסף וכלי זהב תחת ירך, עד בואי אליך, כי בדעתי ליסע בעצמי להבין לי איזה עיר ובית לישב בארץ ישראל. והשיב לו רבי אלכסנדר: 'טוב הדבר, תן לי ממוןך עם הארגז ואני אציג הממון שלך בתוך החדר אשר אוצרותי שמה ואתה לך לשלום, לארץ הקדושה. והבטיח לו, כשיחזור לבוא אליו, אזי יתן לו הפקדון במלואו. וכן עשה העשיר הנזכר לעיל ונתן לו הארגז עם המעות וכליו, כלים מכלים שונים כפקדון. והלך העשיר עם אשתו לשלום, לארץ ישראל וכחר לישב בקהילת קדש חברון.

והחזר בעצמו אחר הממון ופקדון שלו. וכאשר בקש העשיר פקדונו מהאיש רבי אלכסנדר המתפלל בתפילין ובטלית - אז כיחש בו האיש ואמר: 'לא ידעתך ומעולם לא ראיתך בעיני! ויחרד האיש העשיר מאד ונפל על פניו וככה והתחנן לו - והאיש אטם אוזנו ממנו והעז פניו עליו וקלל אותו ואמר שמעולם לא לקח ממנו שום פקדון.

והלך האיש העשיר ממנו בפחי נפש והלך לבית הכנסת ונשא לבו אל השמים ואמר: 'רבונו של עולם! אתה אדון הכל, עליך יש לי התרעומת, כי סבור הייתי שהאיש, רבי אלכסנדר, הוא צדיק גמור, כאשר ראיתי אותו מעוטף בטלית ותפילין רוב היום ועומד ומתפלל לפניך בכונה גדולה - ועכשיו אני רואה שהוא עושה הכל ברמאות ואין לבו שלם אתך, לכן אני מוסר דיני לשמים, תנקום את נקמתי ממנו, כדי שידעו הכל את ירך הגדולה והחזקה. כי אין לי שום תרעומת על שום בריה כי אם עליך!'

ובכה בלב נשבר ומר - ומיד נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: 'אל תירא! לך אצל אשתו ואמור לה סימן, שאכל בחג הפסח, הוא ואשתו חמץ. וגם ביום שני אמור לה שבעלה שאכל גם ביום הכפורים בהשכמה, קודם שהלך לבית הכנסת.

וכשהלך בעלה רבי אלכסנדר לחוץ לשוק באיזה משא-ומתן, הלך האיש העשיר לאשתו ואמר לה הסימנים הנזכרים לעיל. וסברה אשתו שבעלה צוה כן - ותכף הלכה והחזירה לו הפקדון והלך העשיר בשמחה ובטוב לבב לדרוכו לשלום.

על כך נאמר "לא תשא את שם ד' אלקיך", שאל תאמר כל היום 'ברוך ד' בעזרת ד' וכל זה ל"שוא", כי יאמינו בך ותוכל לגנוב. ■

"נעשה חסד לאֱלֹפִים לְאֶהֱבֵי..." (שמות כ' ו')

אומר ה'בן יהודע': כתוב בספרים הקדושים, כאשר האדם הראשון חטא, הוא פגע בשני אלפיים. באדם ובאמת. מהאדם נהיה דם ומהאמת נהיה מת. אבל כשיהיה התקון המוחלט יחזרו האלפיים למקומם, בעזרת ד' וזהו שכתוב: "עושה חסד לאֱלֹפִים!"

"לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ד' אֱלֹקֶיךָ לְשׁוֹא..." (שמות כ', ז')

אומר ה'כתב סופר': יש האומרים שאמנם ד' ברא את העולם, אלא שר' הוא כל כך גדול ואיננו מתעניין ב"פרטים הקטנים", אם מישוהו כן עשה מצוה, או לא. לכן כתוב "לא תשא את שם ד' אלקיך לשוא" - אל תרומם את גדלותו כדי לעשות "שוא" דהיינו: לעשות עבירות...

ומסביר מרן הרב חיד"א, ע"פ מעשה המובא בספר 'קב הישר':

'מעשה באיש עשיר אחד שהיה לו סך עצום ורב והיה למדן מופלג וחסיד במעשיו ולעת זקנתו עלה בדעתו לילך וליסע לארץ ישראל.

ובנסיעתו הגיע לעיר אחת, קהילה קדושה מערי הישמעלים וראה אדם אחד ושמו רבי אלכסנדר, שהיה רוב היום בבית הכנסת עוסק בתפילתו ועומד בטלית

אנימצי סני' מתוך תקליטור 'עשרת המכות' של "שופר"

השניה: "לך תלמד", שבעצם הלמוד לגופו, אפשר גם לקיים את המצוות.

"וַיִּצְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְיַת הָאֱלֹקִים... וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחְתֵּית הָהָר" (שמות י"ט, ז')

אומרת הגמרא (שבת פ"ח): כשהיו בתחתית ההר אמר להם ד' אם אתם מקבלים את התורה - מוטב ואם לא - שם תהא קבורתכם! למה צריך לאיים עליהם: הלא הם אמרו "נעשה ונשמע"?

אומר הגר"ר קרלנשטיין: התורה איננה הצעת הגשה - רוצה תקח; לא רוצה אל תקח, או תעשה זאת אחרת. או שיש לך תורה - או שאתה מת! ובוזה יובנו דברי הגאון רבי יהודה

וב "נעשה"

לא יכולים לכהנים ויש לו בן בכור

ז עשו חיל"

מה פרים י נלמד את וסק בתורת כל העוסק ה את בנו. פי שכתוב: ל אשר דבר יחד עשינו, תקף.

שלא כתוב לפעול לפי

מוסר

שכרו של הבוטח בה'

נוהג היה הסבא מנוכהרדוק לספר מעשה שאירע בזמן האלשיך הקדוש באדם ששם בטחונו המלא בקב"ה

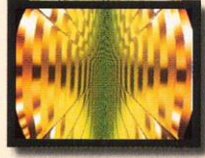
איש אחד, שכל ימיו התפרנס מהובלת חומר וטיט בעגלה הרתומה לחמור, שמע יום אחד את האלשיך הקדוש מדבר על מידת הבטחון העליונה, הטהורה מכל השתדלות. אמר לעצמו: למה לי לעמול קשה כל ימי חיי? כיון שיש מין בטחון כזה, הרי כל השתדלותי מיותרת! קבל על עצמו החלטה נחושה לבטוח בה' בכל לבו והלך וישב כל היום ליד התנור ואמר שם פרקי תהלים.

כאשר באו אשתו ובני ביתו לתבוע ממנו שיצא לעבודתו להרויח לחמו, גער בהם ואמר: "וכי משוגעים אתם, רחמנא ליצלן? הלא שמעתי בפירוש מהאלשיך הקדוש שאם אדם בוטח בה', תבוא אליו מחיתו בלי שום עכוב? למה לי, אם כן לנסוע בקור ובחום בשעה שהדבר יבא אלי ממילא? עשו גם אתם כמוני ופרנסתנו תבוא אלינו ממילא!"

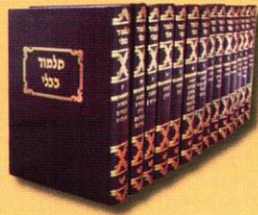
מה עשו? מכרו את החמור והעגלה לגוי. הלך הגוי עם החמור לחפור גומא ומצא שם אוצר גדול של זהב. מילא את השקים בזהב ונתנם על העגלה. אח"כ הלך לחפור עוד. לפתע נפלה עליו אבן מן ההר ומת. משבושש הגוי לחזור, נשא החמור את רגלי והלך לבעליו הראשונים, כהרגלו.

לפתע נשמע קול בחצר הבית, החמור חזר ומצאוהו טעון שקי זהב. באו בני ביתו של האיש ואמרו לו: "הושיע לך בטחונך! כי מצאת אוצר גדול!" באו תלמידי האלשיך אל רבם ושאלוהו: "במה גדול כחו של האיש הזה יותר משלנו? אנו מבקשים כל כך את הבטחון ואין הרבר עולה בדינו - והוא שמע פעם אחת והלך וישב אצל התנור והשיג אוצר?"

אמר להם האלשיך: "מוביל החומר, כאשר שמע אודות הבטחון בה', לקח את הענין ללבו כמות שהוא, בלי שום ספק ופחד כלל, כאילו לא היתה בעולם מציאות אחרת כלל. לא כן אתם, כיון שיש לכם עדין מעט פקפוקים וחששות, עדין חסרים אתם את השלמות בבטחון." ■

דף חדש

"וקבע את קבעיהם נפש"

על חשיבות קביעת עתים קבועים לתורה ושלא לבטלם אפילו אם יזדמן לו רוח עסקי גדול. דברים שצוה רבי שמואל תפלינסקי זצ"ל בצוואתו הנפלאה. מובא לקראת פתיחת המחזור החדש של למוד הדף היומי

לגזול מעותיו ולעסוק בתורה

צריך התאמצות ועקשנות לשמור חק למודו ביום ובלילה שלא יחסר ולא יבטל באיזה מצב שהוא נמצא. ויהיה חקוק בלבו ושגור בשפתיו לשון הרמב"ם האומר: 'שכל איש מישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין בין בחור בין זקן גדול שתושש כחו. אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע

לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר והגית בו יומם ולילה' עכ"ל. ומבואר במפרשים שלשון קביעות עתים הוא מלשון "וקבע את קבעיהם נפש". הכונה היא לגזול מעותיו שהוא שקוע בעניניו הגשמיים ולעסוק בתורה בכל יום.

כי אם לבטוח בה' כי מה שקצוב לו לא יחסר ומה שמוכן לו ישלימו לו ממקום אחר. מהתורה שנקראת טוב, לא יגיע לו רע והפסד ואדרכה בזכות התורה יצליח יותר ויותר.

וכדאי להעתיק לשון הגמרא (ע"ז י"ט ע"ב): 'אריב"ל דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים: כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו, כתוב בתורה: "ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון". שנוי בנביאים דכתיב: "לא ימוש ספר

התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל". משולש בכתובים דכתיב: "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרייו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח".

היתכן שילך לישן טרם שישקיט רעבונו?

ואם אירע פעם איזה אונס וסבה שהוכרח לחסר קביעות זמן למודו, לא ינוח ולא ישקוט כל היום עד אשר יראה להשלים חוק למודו. אם עבר היום ולא מצא שעת הכושר למודו, לא ישכב עד יאכל טרף. ואם אי אפשר להשלים כל סדר למודו לכל הפחות ילמוד איזה הלכות ואיזה דברי תורה. וצריך שיתכונן במאמרם ז"ל: 'למה נמשלו ישראל לדגים? מה דגים אינם יכולים לחיות בלא מים, אף ישראל אינם יכולים לחיות בלא תורה'. ויצויר בדעתו אם אירע שלא אכל כל היום, היתכן שילך לישן טרם שישקוט איזה דבר להשקיט רעבונו? ■

ידוע ליצר שהתורה היא לו סם המות

וצריך שיקבע בדעתו ויחליט בנפשו שאלו זמנים שהוא קבוע ללמוד התורה לא יבטל אף אם יזדמן לו אז רוח גדול. לא יבטל שעורו ולא יסמוך שישלים שעורו אח"כ כמו שאמרנו ז"ל 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה'. ועלול מאד שהיצר האורב לאדם, ימציא לו דוקא באותו זמן עסקים שונים וטרדות שונות להסיעו מתלמודו ומקביעותו. כי ידוע לו היטב שהתורה היא אצלו סם המות, כמו שהעיד השי"ת 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין'. צריך להתאזר ולהתאמץ מאד שלא להתפתות ולהניח למודו על זמן אחר,

מתחבררים...

עם הרב

אמנון יצחק

שליט"א

ביום ראשון 30/01/05
 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

באולמי לבונה

רח' העצמאות 67 בת-ים

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" הערב מאובטח דמי כניסה 10 ש"ח לכיסוי ההוצאות

WWW.SHOFAR.NET

המעוניינים לחלק בבתי הכנסת באזור מגוריהם את קובץ
"גנזי המלך"

לזכוי הרבים בדברי תורה, נא לפנות למלפון: **03-6762226**

המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעילוי נשמה, ליום זכרון
 או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'
 גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
 this booklet is sponsored for the memory of:

נתנאל בן יצחק ע"ה
 Nesanel ben Yitschok a"h

דינה טרור בת מסעודה ובנו משה בנדרו בן דינה - לעילוי נשמתם Dina Seror bat Mesauda and his son Moshe Bendaud ben Dina	יהודית חקמון בת גמילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחת פרנסה טובה Azura Nahum and his family	מברך נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו בת ג'זרא - לעילוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora
ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעילוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	ג'יובני אמתי בן קרלא לזכות לחזור בתשובה שלמה Giovanni Amati ben Carla	ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא שיוכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscatti ben Costanza	אנריכו ארין מג'יאר בן רוזא לעילוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa
סטפנו קלאו בן פראנקא לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca	אילן חי רבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאוי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	דוב חיים רבש בן מיכל מינא לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	מרטינה די קסטרו בת סברינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina
יעקוב ג'יקומו טראג'ינה בו אסתר לעילוי נשמתו Yaakov Giacomo Terracina ben Ester	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'וליה לזכות בבן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	דיויד די קונסיליו בן וירג'יניה ומשפחתו לחיים טובים על בירכי תורה ומיצות David Di Consiglio ben Virginia	אדי מסיקה בן ג'יוליה לדיווג הגון כדי לבנות בית כשר בישראל Eddy Messica ben Giulia

גניזה
 ש
 רה
 נסקי
 סקי
 תיחת
 שקצוב לו
 שלימו לו
 וראת טוב,
 יבה בזכות
 נמרא (ע"ז)
 זה כתוב
 בנביאים
 טובים: כל
 דה נכסיו
 לו, כתוב
 מרתם את
 ת הזאת
 תם למען
 כל אשר
 בנביאים
 ימוש ספר
 ימם ולילה
 הכתוב בו
 תשכיל".
 "כי אם
 יהגה יומם
 פלגי מים
 ז לא יבול
 טרם
 נו?
 אונס וסכה
 ימן למורו,
 ים עד אשר
 . אם עבר
 טר ללמודו,
 אם אי אפשר
 לכל הפחות
 דברי תורה.
 ז"ל: 'למה
 דגים אינם
 אף ישראל
 דה'. ויצויר
 ל כל היום,
 יטעום איזה

להרויח בגדול

בתוכנית "חי כפלים" \$18 מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת חינום קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חינום

טיול לאתרים בצפון חינום

50 CD לצפיה חינום

מנוי שנתי לעתון חינום

מנוי לגנזי המלך חינום

גנזי המלך חינום 50 CD חינום מנוי שנתי חינום

WWW.SHOFAR.NET

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "חי כפלים" למשך שנה מינימום

מס' חשבון בבנק *		סוג חשבון		קוד מסלוקה	
2	3	9	2	בנק	סניף
קוד מוסד / מס' מזהה של הלקוח בחברה					

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ה'מ' שם בעלי החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוני/נו הנ"ל בסניפכם, בנין תרומתי "שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי מעם בפעם באמצע מגנטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"רטי הרשאה" (2) ידוע לי/לנו כי
 א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מנו/מאמנו בכתב לבנק ול"שופר" שכתבם לתוקף יום עסקים אחד לאחר סגור התודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כח זין. ב. אזהרה/נתיח רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובכתיב
 שדוהנה על כן תימסר על ידינו בבנק בכתב למרות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אזהרה/נתיח רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מששנים ימים במועד החיוב אם אוכלו/נתיח בנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או
 הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ובמילויים, הם נשאים שעלינו להסדיר את המוטב (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישח
 לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. (5) הבנק ישלם בתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון איפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר
 המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

"שופר" ארגון להפצת יהדות מתחיב באת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.
 רטי הרשאה _____
 2. ברטי החיוב: [ממן באשכבת המתאמה]

לתיב בתאריך:	☐ 20 לחודש	☐ 30 לחודש
\$18 זכאות ליחיד	☐	☐
\$36 זכאות לזוג	☐	☐

1. סכום החיוב ומועדו, יקבע מיטע טע' ע"י "שופר" ע"י (תקנונות קבועים).

חתימת בעלי החשבון _____

18 (20, 30) ח' הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל': 03-6777779